Решение

№833
гр. София, 11.04.2017 г. 00:00:00 ч. г.

СОФИЙСКИЯТ АПЕЛАТИВЕН СЪД, ТЪРГОВСКО ОТДЕЛЕНИЕ, 6 състав, в публично заседание на двадесет и девети март през 2017 година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ИВАН ИВАНОВ

ЧЛЕНОВЕ: М. В.

З. Х.

при секрета-я К. Х., като разгледа търговско дело № 868 по описа за 2017 г., докладвано от съдия В., за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 258 – 273 от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба от 1.06.2016 г. на ответника [фирма] срещу решението от 12.05.2016 г. по т.д. № 4709/2014 г. на Софийския градски съд, VI-20 състав, с което:

Ø по предявен от ищеца [фирма] иск по чл. 51, ал. 3 ЗМТА във вр. с чл. 119 КМЧП е признато и допуснато изпълнението на арбитражно решение от 8.08.2013 г. и решението за поправка от 18.12.2013 г. по арбитражно дело № S.-5116 г. на Виенския международен арбитражен център към Австрийската федерална стопанска камара, и

Ø ответникът е осъден да заплати на ищеца разноски по делото в размер на 100 089,58 лв.

В жалбата се твърди, че решението е недопустимо, тъй като предявеният иск по чл. 51, ал. 3 ЗМТА е недопустим – нямал за предмет чуждестранно арбитражно решение, а същото било вътрешно такова. Сочи се, че неправилно СГС е приел, че са налице предпоставките за допускане на изпълнението на процесното чуждестранно арбитражно решение. Твърди се, че неправилно е прието, че не са налице основанията за отказ за признаване на процесното арбитражно решение по чл. V, ал. 1, буква „а“ и по ал. 2, буква „б“ от Нюйорската конвенция. Твърди се, че арбитражът бил уговорен в противоречие с чл. 19, ал. 2 ГПК, доколкото и двете страни имали седалище в Република България, което водело до нищожност на арбитражното споразумение. Сочи се и, че спорното материално правоотношение също нямало никакъв международен елемент. Твърди се, че в тази хипотеза извън договорната автономия на страните е да уговарят чужд арбитраж и чуждо приложимо материално и процесуално право /§ 3, ал. 3 ЗМТА/. Поддържа се, че нормата на чл. 19, ал. 2 ГПК е такава от публичен порядък, охраняващ основите на правораздаването на РБ, а обратното тълкуване би довело

до лесна възможност за избягване от българската правораздавателна система на всяко лице с българска националност. Твърди се и, че в нарушение на обществения ред на РБ с арбитражното решение ответникът бил осъден с условен диспозитив за бъдещи неустановени по основание и размер вреди, не били съобразени особените повелителни норми по смисъла на чл. 3, ал. 3 от Римската конвенция, каквито били тези на ЗУТ и ЗЗД, а разпределението на разноските в арбитражното производство било извършено в нарушение на правилата на чл. 78 ГПК. Твърди се и неправилност на обжалваното решение в частта за присъдените на ищеца разноски.

Предвид изложеното жалбоподателят моли въззивния съд да обезсили или да отмени решението и да отхвърли предявения иск. Претендира разноски.

Въззиваемото дружество [фирма] – ищец по иска – в писмения отговор на процесуалния си представител оспорва жалбата и моли съда да я остави без уважение, а обжалваното с нея решение – в сила, като правилно и законосъобразно. Претендира разноски.

Софийският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на въззиваемия, намира за установено следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е допустима, а разгледана по същество е неоснователна.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Процесното първоинстанционно решение е валидно и допустимо. Противно на доводите в жалбата решението не е постановено по недопустим конститутивен иск по чл. 51, ал. 3 ЗМТА, който нямал за предмет чуждестранно арбитражно решение, а вътрешно такова. Критерият за това дали арбитражното решение е чуждестранно или вътрешно не е нито националността на страните или на арбитрите, нито характерът на спорното правоотношение или приложимото към него материално право, а мястото /седалището/ на арбитража – арг. от чл. 1, ал. 1 ЗМТА и чл. I, т. 1 от Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения от 1958 г. /Нюйоркска конвенция/. В конкретния казус страните не спорят, че мястото на процесния арбитраж не е било на територията на Република България, а на територията на Република А. в [населено място]. Ето защо постановеното процесно арбитражно решение не е вътрешно, а чуждестранно такова, поради което е допустим предмет на иска по чл. 51, ал. 3 ЗМТА.

Обжалваното решение е и правилно, като въззивният състав споделя мотивите му, поради което и на осн. чл. 272 ГПК препраща към мотивите на СГС. Наведените във въззивната жалба доводи повтарят същите аргументи, които вече са били изтъкнати в отговора на исковата молба и в устните състезания, на които в обжалваното решение е даден подробен отговор. Независимо от това следва да се

добави и следното:

(1) Ответникът се позовава на две от предвидените в чл. V от Конвенцията за признаване и изпълнение на чуждестранни арбитражни решения от 1958 г. основания за отказ за признаване и допускане изпълнението – по ал. 1, буква „а“, пр. 2 и по ал. 2, буква „б“. Първото основание е налице ако ответникът заяви и докаже, че арбитражното споразумение е недействително по силата на закона, на който страните са го подчинили, а при липса на указание в тази насока, по силата на закона на държавата, където решението е било постановено. Тезата на ответника е, че това основание за отказ е налице, тъй като процесното арбитражно споразумение било недействително, като сключено в нарушение на чл. 19, ал. 2 ГПК, според която разпоредба арбитражът може да има седалище в чужбина, ако една от страните има обичайно местопребиваване, седалище според устройствения си акт или местонахождение на действителното си управление в чужбина. В случая и двете страни са със седалище в България. Според въззивния съд евентуалното нарушаване на чл. 19, ал. 2 ГПК принципно не попада в хипотезата на чл. V, ал. 1, буква „а“, пр. 2 от Конвенцията. При тази редакция на разпоредбата е очевидно, че действителността на арбитражното споразумение се преценява според приложимото за арбитража право – това по мястото на арбитража или това, което страните са избрали. В конкретния случай и на двете основания приложимо е австрийското право, тъй като мястото на процесния арбитраж е в Република А., а в арбитражната клауза е уговорена приложимост на Правилата за арбитраж на избраната австрийска арбитражна институция. Българското право, в частност и чл. 19, ал. 2 ГПК, би било приложимо към процесното арбитражно споразумение или ако мястото на арбитража бе в България или ако страните бяха уговорили, че арбитражът е подчинен на българския правопорядък, което не е било направено. Ирелевантни за приложимостта на чл. 19, ал. 2 ГПК към арбитражното споразумение са аргументи извлечени от § 3, ал. 3 ЗМТА, КМЧП или друг национален нормативен акт – разпоредбите на Конвенцията имат примат над вътрешното законодателство /чл. 5, ал. 4 от Конституцията/. Напълно неотносими към същия въпрос са и доводи, основани на чл. 3, ал. 3 от Римската конвенция за приложимото право към договорните задължения – съобразно чл. 1, ал. 1, „буква „d“ същата не се прилага към споразуменията за арбитраж и за предоставяне на компетентност. Ето защо не е налице основанието по чл. V, ал. 1, буква „а“, пр. 2 от Конвенцията.

(2) Не е налице и основанието по чл. V, ал. 2, буква „б“ от Конвенцията, за което съдът следи и служебно – решението да противоречи на обществения ред на държавата. Както е изяснено в правната теория и съдебната практика „обществения ред“ включва: основите на правния ред на Република България, основните начала на правопорядъка – израз на основните ценности на държавата и обществото; съвкупност от императивни норми и принципи, чието дерогиране е от естество да изключи защитата на основополагащ легитимен интерес, да накърни такива основни права и ценности, общи за всички правни субекти, в противоречие с естествената справедливост, че защитата им се явява обоснована в обществен, а не само в частен интерестака решение № 197/27.01.2016 г. по т.д. № 2619/2015 г. на ВКС, I, решение № 22/27.06.2016 г. по т.д. № 1925/2015 г. на ВКС,

II т.о., решение № 125/14.07.2016 г. по т.д. № 661/2016 г. на ВКС, I т.о. и др.. За да обоснове това основание за отказ ответникът отново се позовава на твърдяното нарушение на чл. 19, ал. 2 ГПК, както и на неправилност на процесното арбитражно решение, поради противоречие с други разпоредби на българското материално право /съдържащи се в ЗЗД, ЗУТ и ГПК относно съдебните разноски/. Въззивният съд споделя съображенията на първоинстанционния, че така наведените възражения са съдържателно неотносими към основанието по чл. V, ал. 2, буква „б“ от Конвенцията. Както бе посочено, не всяко противоречие с императивните правни норми на РБ накърнява обществения ред на държавата, а само това, което противоречи на основните начала на националния ни правопорядък. Разпоредбата на чл. 19, ал. 2 ГПК, макар и императивна, не е от такъв основополагащ порядък. Противно на доводите в жалбата същата не е относима към предотвратяване на възможността за избягване от българската държавна правораздавателна система на лица с българска националност. Тя би била такава ако въобще забраняваше всякакъв арбитраж /вътрешен или международен/ спрямо определени спорове или определени лица, доколкото всеки арбитраж a priori ограничава държавната правораздавателна власт, т.е. ако предвиждаше хипотези на неарбитрируемост – подобно на чл. 19, ал. 1 ГПК. Споровете в приложното поле на чл. 19, ал. 2 ГПК са принципно арбитрируеми, т.е. на страните е принципо разрешено да се отклонят от системата на българските държавни съдилища, а ограничението е само относно мястото на арбитража /да бъде само в РБ/. Това ограничение по степен на публична значимост не може да се приравни на хипотезите на неарбитрируемост по чл. 19, ал. 1 ГПК. Дори и при последните обаче няма да се касае до нарушаване на обществения ред на РБ, тъй като неарбитрируемостта е предвидена като самостоятелно и различно основание за отказ по чл. V, ал. 2, буква „а“ от Конвенцията. Следователно, отклоняването от чл. 19, ал. 2 ГПК не може да се подведе под хипотезата „нарушаване на обществения ред на Република България“в този смисъл изрично и решение № 717/27.07.2005 г. по гр.д. № 183/2004 г. на ВКС, ТК..

Извън приложното поле на основанието по чл. V, ал. 2, буква „б“ от Конвенцията са и останалите наведени възражения на ответника – че с арбитражното решение ответникът бил осъден с условен диспозитив за бъдещи неустановени по основание и размер вреди, че, не били съобразени особените повелителни норми по смисъла на чл. 3, ал. 3 и чл. 7 от Римската конвенция, каквито били тези на ЗУТ и ЗЗД, а разпределението на разноските в арбитражното производство било извършено в нарушение на правилата на чл. 78 ГПК. Не всички „особени повелителни норми“ са част от обществения ред на държавата, което понятие има по-тясно значение /посочено по-горе/ и то не обхваща визираните от ответника норми. Следователно, тези възражения са относими към правилността на арбитражното решение, която не подлежи на проверка в производството по екзекватура. Ето защо не е налице и това основание за отказ за признаване и допускане изпълнението на процесното чуждестранно арбитражно решение.

(3) Що се отнася до оплакването в жалбата за неправилност на първоинстанционното решение в частта за присъдените разноски, същото в тази

част има характер на искане по чл. 248 ГПК. По това искане /макар и обективирано в молба от същата дата – 1.06.2016 г./ СГС се е произнесъл с определение от 11.07.2016 г., срещу което ответникът не е подал частна жалба /настоящата въззивна жалба няма характер на такава, тъй като е подадена на 1.06.2016 г. – преди постановяване на определението от 11.07.2016 г./.

Поради съвпадането на крайните изводи на въззивния съд с тези на първоинстанционния съд по отношение на предявените искове въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение като неоснователна, а обжалваното с нея решение – потвърдено.

При този изход на спора следва да се присъдят своевременно поисканите от ищеца разноски за въззивното производство в размер на 8 583,06 лв. – за заплатеното адвокатско възнаграждение за въззивната инстанция по представените фактури от 16.12.2016 г. и 17.03.2017 г.

Така мотивиран Софийският апелативен съд,

Р Е Ш И:

ПОТВЪРЖДАВА решението от 12.05.2016 г. по т.д. № 4709/2014 г. на Софийския градски съд, VI-20 състав.

ОСЪЖДА [фирма] с ЕИК –[ЕИК], със седалище и адрес на управление – [населено място],[жк], [улица], да заплати на [фирма] с ЕИК –[ЕИК], със седалище и адрес на управление – [населено място], [улица], Търговски център „Е.“, сграда 15, на осн. чл. 78, ал. 1 ГПК сумата 8 583,06лв. – разноски за производството пред САС.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния касационен съд при условията на чл. 280, ал. 1 ГПК в 1-месечен срок от връчването му на страните.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.